

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konec neprůhledných spotřebitelských úvěrů - část. I

Nízké měsíční splátky uvedené na různých letácích, jež se objevují v našich poštovních schránkách možná mnohé zlákali k nákupu většinou spotřebního zboží na splátky. Až v době hrazení měsíčních splátek si však někteří uvědomili jak byla koupě zboží na splátky nebo využití spotřebitelského úvěru nevýhodné vzhledem k ceně, jakou zboží ve skutečnosti stálo.

Nízké měsíční splátky uvedené na různých letácích, jež se objevují v našich poštovních schránkách možná mnohé zlákali k nákupu většinou spotřebního zboží na splátky. Až v době hrazení měsíčních splátek si však někteří uvědomili jak byla koupě zboží na splátky nebo využití spotřebitelského úvěru nevýhodné vzhledem k ceně, jakou zboží ve skutečnosti stálo. Je určitě pravdou, že pokud by byla dána spotřebiteli možnost porovnat konečnou cenu zboží hrazenou měsíčními splátkami a skutečnou cenu, mělo by to jistě vliv na jeho rozhodování. Tuto možnost však spotřebitel ve většině případů neměl (zejména s ohledem na nedostatek poskytovaných informací) a ne každý spotřebitel si dokázal vypočítat konečnou cenu zboží nakoupeného na měsíční splátky. Spotřebitel byl tak v pro něho nevýhodném postavení oproti společnostem poskytujícím spotřebitelské úvěry.

S účinností od 1.1.2002 počíná účinnost nového zákona č. [321/2001](#) Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru (dále jen zákon). Základním přínosem zákona je zlepšení nevýhodného postavení spotřebitele vůči společnostem poskytujícím spotřebitelské úvěry vytvořením jednotného a průhledného právního prostředí v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů.

Nový zákon zejména stanoví:

- (i) podmínky nabízení spotřebitelských úvěrů,
- (ii) obsah smlouvy, jíž se sjednává spotřebitelský úvěr,
- (iii) práva a povinnosti stran spotřebitelského úvěru při ukončení smlouvy,
- (iv) podmínky předčasného splacení spotřebitelského úvěru, a
- (v) dozor nad dodržováním zákona.

ROZSAH PŮSOBNOSTI ZÁKONA A VYMEZENÍ SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU A DALŠÍCH POJMŮ.

Zákon obsahuje negativní vymezení okruhu taxativně uvedených případů (právních vztahů) na něž se úprava nevztahuje. Zákon se tedy nevztahuje na:

- (a) smlouvu, ve které je poskytován spotřebitelský úvěr na koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu nemovitosti (což znamená, že zákon se nevztahuje na tzv. hypoteční úvěry),
- (b) nájemní smlouvu, která po uplynutí určité doby nezaručuje převod vlastnického práva nebo práva obsahově obdobného vlastnickému právu (důvodová zpráva k zákonu k tomuto bodu uvádí, že působnost zákona se tak vztahuje pouze na smlouvy leasingové. Uvedené tvrzení ovšem není zcela přesné, protože zákon dále hovoří pouze o koupi najaté věci a nikoliv o leasingové smlouvě, což není totéž.),
- (c) půjčku poskytnutou bez úroku nebo jakékoli úplaty (v takových případech nehrozí spotřebiteli újma a není nutné ho chránit - v takovém případě se ani pojmově nejedná o úvěr),
- (d) spotřebitelský úvěr na průběžné poskytování služeb, za které spotřebitel může platit v průběhu jejich poskytování formou splátek,

(e) smlouvu, ve které je poskytován spotřebitelský úvěr na částky nižší než 5 000 Kč nebo vyšší než 800 000 Kč; je-li uzavřeno více smluv, ve kterých se sjednává spotřebitelský úvěr za stejným účelem, považuje se pro tyto účely za jediný spotřebitelský úvěr souhrn všech těchto smluv (pro účely zamezení možnosti obcházet zákon tím, že by pro jeden obchodní případ bylo sjednáno více smluv, jimiž se sjednává spotřebitelský úvěr, stanoví zákon, že se za jednu smlouvu považuje souhrn všech smluv mezi věřitelem a spotřebitelem, na jejichž základě jsou poskytovány finanční prostředky za stejným účelem),

(f) spotřebitelský úvěr, jehož splatnost nepřesahuje 3 měsíce nebo je splatný nejvýše ve 4 splátkách ve lhůtě nepřesahující 12 měsíců.

Za spotřebitelský úvěr zákon považuje poskytnutí peněžních prostředků nebo odložení platby, například ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci (není totéž co leasing viz. výše), za které je spotřebitel povinen platit. Zákon tak za spotřebitelský úvěr považuje poskytnutí peněžních prostředků nebo odložení placení bez vazby na konkrétní smluvní typ. Zákon sám o sobě nezakotvuje nový smluvní typ „spotřebitelskou smlouvu“, ale uvedenou definicí se snaží dopadat na co nejširší okruh právních vztahů vznikajících při poskytování spotřebitelských úvěrů.

Zákon vymezuje platby, jež nejsou spotřebitelským úvěrem resp. nesouvisí se spotřebitelským úvěrem. Spotřebitelským úvěrem dle zákona tak není:

- platba, kterou spotřebitel platí za nesplnění závazku vyplývajícího ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- platba, kterou spotřebitel platí mimo kupní cenu, aniž byl na koupi poskytnut spotřebitelský úvěr,
- platba za převod peněžních prostředků a platba za vedení účtu, který je určen ke splácení spotřebitelského úvěru; to neplatí pro případ, kdy tato platba je nepřiměřeně vysoká a kdy spotřebitel nemá možnost volby způsobu placení; do celkové výše spotřebitelského úvěru se však započítává cena za přijetí platby,
- platba související s účastí na dohodách, které se přímo neváží na smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a to i tehdy, když tyto dohody mají vliv na podmínky spotřebitelského úvěru,
- platba za pojištění nebo záruku, pokud se nejedná o pojištění nebo záruku, která má věřiteli zajistit splacení spotřebitelského úvěru v případě smrti spotřebitele, jeho invalidity, pracovní neschopnosti nebo nezaměstnanosti, a to maximálně ve stejné výši, jako je celková výše spotřebitelského úvěru, včetně úroku a jiných plateb spojených s poskytnutím spotřebitelského úvěru.

Spotřebitelem je dle zákona fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti a v jejíž prospěch je spotřebitelský úvěr sjednáván. Za věřitele se pro účely zákona považuje fyzická nebo právnická osoba poskytující spotřebitelský úvěr v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo sdružení takovýchto osob. Roční procentní sazbou nákladů na spotřebitelský úvěr se pro účely zákona rozumí procentní podíl z dlužné částky, který je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli za období 1 roku (způsob výpočtu je stanoven v příloze zákona).

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké osobě](#)

- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)